

Fédération Royale
des Cercles Philatéliques de Belgique, a.s.b.l.
Koninklijke Landsbond
der Belgische Postzegelkringen, v.z.w.

Richtlijnen voor de beoordeling van aërofilatelistische collecties

1. Introductie

De huidige tekst is afkomstig van de Engelse vertaling van de officiële tekst van de FIP met betrekking tot de toepassing van de verschillende regels van de FIP (GREX, SREV, richtlijnen).

Deze richtlijnen zijn bedoeld om aanbevelingen te geven voor de beoordeling van presentaties in de aërofilatelie.

1. De definitie en aard van exposities in de aërofilatelie
2. De compositieprincipes van een presentatie
3. De beoordeling van exposities in de aërofilatelie.

Aërofilatelie is de studie van luchtpostdiensten, luchtpostzegels en documenten met betrekking tot de ontwikkeling en werking van luchtpostdiensten.

2. Definitie en aard van luchtpostverzamelingen

2.1 Een presentatie van aërofilatelie bestaat voornamelijk uit:

- poststukken die per luchtweg zijn verzonden en waaruit blijkt dat er luchttransport heeft plaatsgevonden
- en/of luchtpostzegels, (van proefdrukken en essays) en/of postwaardestukken, uitgegeven voor gebruik per luchtpost.

2.2 Deze competitieklasse omvat twee subklassen waarvan de basisinhoud als volgt is:

a) Ontwikkeling en werking van de luchtpostdiensten:

1. poststukken die per lucht worden verzonden,
2. alle soorten postmerken en andere, zegels en etiketten met betrekking tot luchttransport,
3. het postmateriaal met betrekking tot specifieke middelen voor luchttransport, dat niet wordt vervoerd door een postdienst, maar belangrijk is voor de ontwikkeling van de luchtpost,
4. pamfletten, prospectussen, berichten en kranten die per vliegtuig zijn verspreid in het kader van een normale postverdeling of wanneer de postdiensten worden onderbroken door onvoorziene gebeurtenissen post die is gerecupereerd uit ongelukken en incidenten met vliegtuigen/ballons;...
5. In deze categorie wordt de verzending van correspondentie per luchtweg benadrukt met authentieke documenten, door middel van postzegels, labels (met of zonder nominale waarde), etiketten, afstempelingen, datumstempels, transitmerken, verzendvermeldingen en andere verklarende postmerken, handgeschreven vermeldingen, postmerken die op de achterkant zijn aangebracht, evenals relevante handtekeningen. Documenten die geen bewijs van het gebruik van een luchtpostdienst bevatten, moeten tot een minimum worden beperkt.

b) Luchtpostzegels en hun gebruik in de luchtpostdiensten

1. Officiële of semiofficiële zegels die speciaal zijn uitgegeven voor gebruik op luchtpost, nieuw of geannuleerd, maar voornamelijk op documenten
2. Proeven, essays, variëteiten enz. verbonden aan luchtpostzegels en poststukken

2.3 Luchtpostverzamelingen kunnen documenten omvatten zoals:

Kaarten, foto's, dienstregelingen enz., die als nuttig worden beschouwd om een bepaald punt of bepaalde situatie te illustreren en de aandacht te trekken. Ze mogen niet belangrijker zijn dan het materiaal en de tekst die de collectie vergezellen.

3. Principes van de samenstelling van een presentatie

3.1 Thema van de presentatie en doel

Een presentatie over aërofilatelie bestaat uit een studie van de ontwikkeling en werking van de luchtdiensten, of van een ander onderdeel van de luchtdiensten, door de presentatie van aërofilatelistische materiaal dat direct verband houdt met het gepresenteerde onderwerp en die de behandeling en analyse ervan mogelijk maken. Daarnaast kan een presentatie over aërofilatelie ook bestaan uit een studie van postzegels (waaronder proefdrukken en essays) en hun gebruik in de luchtpost.

Subklasse a) Ontwikkeling en werking van luchtpostdiensten

- a) Een deelname aan aërofilatelie in deze categorie moet enveloppen (brieven), prentbriefkaarten, poststukken, kranten, krantenknipsels enz., bevatten die per lucht zijn vervoerd en die doorgaans data en bewijzen van luchtvervoer dragen
- b) Om beoordeeld te worden in aërofilatelie, moeten de poststukken zodanig worden gepresenteerd dat ze de ontwikkeling of werking van luchtpostdiensten tonen, door de gebruikte vervoerswijzen, de posttarieven, de postmerken en andere merktekens te bestuderen.
- c) Een deelname aan aërofilatelie kan ook documenten bevatten die zijn voorbereid voor luchtvervoer, maar die om een geldige reden niet konden worden verzonden.
- d) Kaarten en tekeningen kunnen worden gepresenteerd, op voorwaarde dat ze een route of een vlucht verduidelijken, maar de kaarten moeten beperkt in aantal zijn en alleen worden gebruikt als ze de studie documenteren.
- e) De inhoud van een envelop kan worden gepresenteerd als dit helpt om de studie beter te begrijpen of als dit de authenticiteit van het document bevestigt.
- f) De presentatie van soortgelijke documenten moet worden vermeden, ongeacht de waarde van de documenten.
- g) Documenten die de periode van de pioniers illustreren, zoals de voorlopers van reguliere luchtpostdiensten, vervoerd met andere middelen dan vliegtuigen daar waar de postdiensten ontbraken, worden beschouwd als belangrijk voor de ontwikkeling van de luchtpost en dus ook voor de aërofilatelie.

Voorbeelden:

- *"toevertrouwde post" aan de ballonvaarders tijdens het beleg van Parijs of "Papillons de Metz of Belfort".*
- *correspondentie per vliegtuig met een privé-sticker die een vlucht heeft gemaakt met een pionier van de luchtvaart, bijvoorbeeld: "Vin Fiz"*
- *militaire post die vloog tijdens de Eerste Wereldoorlog of direct daarna, bijvoorbeeld: de post van Przemysl*
- *duivenpost.*

h) Pamfletten, berichten en tijdschriften gedropt tijdens de normale postdienst of tijdens een onderbreking van de postdienst door een onverwachte gebeurtenis.

i) Het niet-postmaterieel dat wordt tentoongesteld, moet in detail worden beschreven en een directe en belangrijke relatie hebben met de ontwikkeling of werking van de luchtpostdiensten.

j) Materiaal dat een gewichtig bericht bevat, maakt deel uit van de aërofilatelie.

k) De teruggevonden (beschadigde) post heeft zijn eigen beoordelingscriteria met betrekking tot zijn toestand en documentair aspect. De filatelistische tekst moet beschrijven onder welke omstandigheden het ongeval of incident plaatsvond, het volume van de teruggevonden post (aantal geredde zendingen, voor zover bekend) en de aangebrachte postale en andere merktekens. De gebruikelijke criteria voor de beoordeling van de staat van de stukken zijn niet van toepassing op de teruggevonden post.

Onderklasse b) Luchtpostzegels en hun gebruik in de luchtpostdiensten

Een deelname aan aërofilatelie in deze categorie kan het volgende omvatten:

a) speciaal uitgegeven of overdrukte zegels voor de luchtpost, zelfs als ze voor andere doeleinden worden gebruikt.

b) poststukken waarvan de waarden speciaal voor de luchtpost zijn uitgegeven, inclusief aërogrammen en luchtpostkaarten.

c) vignetten en etiketten per vliegtuig die aangeven dat de post via de lucht moet worden verzonden. (alleen, in velletjes, in boekjes of op documenten).

d) Een presentatie kan ook materiaal bevatten dat verband houdt met het onderwerp van de studie zoals: - proeven en essays, - bestudering van drukmethoden, reconstructie van drukplaten of overdrukken, - bestudering van papier variëteiten, watermerken, perforaties, etc... evenals fouten die voortkomen uit de druk of de overdrukken.

e) Het correcte gebruik van luchtpostzegels op zendingen volgens de bestemming en de posttarieven moet worden beschreven.

f) Het presenteren van vergelijkbare stukken moet worden vermeden, ongeacht de waarde van de documenten.

Opmerking: De presentatie van luchtpostzegels van subklasse b moet worden uitgevoerd en beoordeeld volgens de richtlijnen van de traditionele filatelie, maar aangepast aan de aërofilatelie.

3.2 Samenstelling van de presentatie van de subklasse a

Dit artikel suggereert enkele voorbeelden van samenstelling. Deze lijst is geenszins limitatief. Het is aan de verzamelaar om de aërofilatelistische aard van zijn deelname te definiëren en aan te tonen.

3.2.1 Chronologische ontwikkeling van de luchtpost. Voor de chronologische indeling worden doorgaans de volgende periodes aangehouden:

- de periode van de pioniers, tot circa 1918
- de periode van de ontwikkeling, 1918 – 1945
- de moderne periode na 1945

3.2.2 Ontwikkeling van de luchtpost in een geografisch gebied.

- land of groep van samenwerkende landen
- luchtvaartmaatschappij, route
- dienst (bijv. leger, marine, enz.)
- vliegtuigbouwer of type vliegtuig

3.2.3 Ontwikkeling van de luchtpost met inachtneming van de transportmiddelen:

- duif
- lichter dan lucht (ballon, luchtschip)
- zwaarder dan lucht (zweefvliegtuig, vliegtuig, helikopter, parachute)
- raket (maar buiten het domein van de astrofilatélie)

3.3 Steunmateriaal

Al het steunmateriaal moet betrekking hebben op een bepaald detail dat, hoe belangrijk het ook is, op geen andere manier kan worden gepresenteerd. Herinneringen zoals herdenkingsmenu's of soortgelijke zijn niet toegestaan.

3.4 Inleiding of Titelpagina

Een deelname moet een duidelijke start hebben, een hoofdthema en een logische conclusie. De presentatie moet beginnen met een inleiding of titelpagina die moet bevatten:

- de titel van de presentatie
- een korte, nauwkeurige en relevante presentatie van het behandelde onderwerp.
- een definitie van het behandelde onderwerp en de grenzen ervan (met wat is opgenomen in de presentatie en wat is uitgesloten)
- een beschrijving van de doelstellingen van de presentatie
- een plan van de presentatie - hoofdstukken of secties etc. - eerder dan een beschrijving per kader of pagina
- een lijst van de persoonlijke onderzoeken van de auteur over het onderwerp (met verwijzingen naar artikelen of werken)
- een lijst van de belangrijkste werken over het onderwerp.

De leden van de jury zullen deze informatie in overweging nemen om hun onderzoek naar het onderwerp uit te voeren en om het gepresenteerde materiaal te evalueren.

4 Evaluatiecriteria voor de collecties:

De collecties zullen worden beoordeeld overeenkomstig de regels van de FIP (Sectie V van de GREV). De jury zal de volgende algemene evaluatiecriteria gebruiken (GREV, artikelen 4 en 5)

1. Behandeling	20 punten
2. Filatelistische belangrijkheid	10 punten
3. Filatelistische en gerelateerde kennis, en persoonlijke studie en onderzoek	35 punten
4. Conditie	10 punten
5. Zeldzaamheid	20 punten
6. Presentatie	5 punten
Totaal 100 punten.	

De exposanten moeten zich goed bewust zijn van de noodzaak om rekening te houden met elk van de verschillende evaluatiecriteria om in totaal een maximum aantal punten te behalen. Enkele aanwijzingen worden hierna verstrekt over de basiscomponenten die elk van de criteria samenstellen.

4.1 Behandeling (20 punten):

De behandeling betreft de ontwikkeling van het verhaal over het gekozen onderwerp. Wanneer zij de behandeling beoordelen, zullen de juryleden ervoor zorgen dat de gepresenteerde collectie:

- een inleidende pagina toont waarin de exposant duidelijk zijn onderwerp definieert, de grenzen verduidelijkt en uitlegt hoe het zal worden ontwikkeld.
- een logische en gemakkelijk te volgen algemene ontwikkeling presenteert met name een logische begin en einde
- een duidelijke en beknopte presentatie ontwikkelt
- een evenwichtige opzet presenteert
- consistent blijft met de inleiding: titel, doelstellingen, thema en aangekondigde opzet.
- paginatitels bevat die de voortgang van de presentatie vergemakkelijken
- over uitgebreid materiaal beschikt dat relevant is voor het behandelde onderwerp.

4.2 Filatelistische belangrijkheid (10 punten)

De "belangrijkheid" van de deelname zal worden geëvalueerd op basis van:

- De belangrijkheid van de gepresenteerde collectie in relatie tot het gekozen onderwerp
- De belangrijkheid van het onderwerp in de ontwikkeling van wereldwijde luchtvaartdiensten.

Voor het beoordelen van de belangrijkheid van een presentatie moeten de volgende overwegingen in acht worden genomen:

- In hoeverre is het betreffende gebied moeilijk te verzamelen?
- Wat is de belangrijkheid van de gepresenteerde documenten in relatie tot het gekozen onderwerp?
- In hoeverre worden de essentiële documenten van het gekozen onderwerp gepresenteerd?
- Wat is de belangrijkheid van het gekozen onderwerp in de filatelie van het betreffende land?
- Wat is de belangrijkheid van het gekozen onderwerp in de wereldwijde aërofilatelie?

Een deelname die een onderwerp behandelt met een grotere bijdrage aan de wereldwijde ontwikkeling van luchtpostvervoer zal belangrijker zijn dan een onderwerp waarbij de bijdrage geringer is. Andere belangrijke factoren in de aërofilatelie zijn:

- Een uitgestrekt geografisch gebied wordt over het algemeen meer gewaardeerd dan een beperkt gebied,
- Een periode van pioniers is over het algemeen interessanter dan een moderne periode,
- De belangstelling voor een lange periode overschrijdt in principe die van een kortere periode.

4.3 Filatelistische en verwante kennis, persoonlijke studie en onderzoek (35 punten).

4.3.1 De filatelistische en verwante kennis wordt aangetoond door de keuze van de gepresenteerde documenten en de opmerkingen die daarbij horen.

- De persoonlijke studie komt tot uiting in de nauwkeurigheid van de analyse van de gekozen stukken.
- Onderzoek is de presentatie van nieuwe elementen met betrekking tot het gekozen onderwerp. Wanneer de presentatie van nieuwe elementen duidelijk is, kan een hoge score worden gegeven.

Filatelistische kennis en aanverwante zaken:

- De keuze van de geëxposeerde documenten weerspiegelt de kennis van het gekozen onderwerp
- De presentatie getuigt van het volledig en nauwkeurig begrijpen van het gekozen onderwerp
- De commentaren tonen de kennis van de bestaande literatuur aan. De leden van de jury zullen waarderen in hoeverre eerdere onderzoeken zijn gebruikt in de presentatie
- De beschrijving van de documenten moet nauwkeurig zijn

4.3.2 De gegeven informatie mag in geen geval het gepresenteerde materiaal overschaduw.

Een goed doordacht plan voorkomt lange beschrijvingen van documenten. De presentatie van nieuwe informatie voortkomend uit persoonlijk onderzoek moet worden benadrukt en beloond.

Als men zeldzaamheidsindicaties naar voren brengt (zoals "een van de x bekende documenten"), is het belangrijk om de bron van deze informatie te vermelden.

Vermijd uitdrukkingen zoals "uniek" of "zeer zeldzaam". Alleen de kennis, de studie en het onderzoek die in de beschrijving van de documenten van de presentatie worden benadrukt, kunnen worden beoordeeld.

4.4 Conditie(10 punten)

4.4.1 Aangezien de kwaliteit van aërofilatelistische stukken kan variëren, zullen de juryleden rekening houden met de kwaliteit die op de markt te vinden is. Over het algemeen moeten een goede kwaliteit, duidelijke en leesbare stempels en merken, en een aangename uitstraling worden beloond, terwijl een middelmatige kwaliteit bestraft moet worden. De postzegels op enveloppen of andere stukken moeten in goede staat zijn.

4.4.2 Een uitzondering wordt gemaakt op deze algemene regel voor de beoordeling van de kwaliteit van een beschadigde brief. De poststempels die op het teruggevonden poststuk zijn aangebracht, moeten echter zo duidelijk mogelijk zijn.

4.4.3 Gerepareerde stukken moeten in de opmerking worden gemeld. De ontdekking van vervalste of gerepareerde stukken die niet zijn vermeld, zal worden bestraft.

4.5 Zeldzaamheid (20 punten)

De zeldzaamheid staat in directe relatie tot de gepresenteerde aërofilatelistische documenten en met de relatieve zeldzaamheid van het geëxposeerde materiaal binnen het domein van de aërofilatelie. Het is niet altijd gelijk aan of evenredig met de marktwaarde.

4.6 Presentatie (5 punten)

4.6.1 De presentatie moet de documenten op hun best mogelijke manier en op een evenwichtige wijze tonen. Het is belangrijk om te voorkomen dat er te uniforme indelingen zijn, en het is dus beter om de indeling te variëren.

4.6.2 De presentatie wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- Goede balans tussen de kaders en tussen de tentoonstellingsbladen
- Een goede bezetting van de pagina - zonder te veel witte ruimtes op de pagina's
- De tekst is helder, beknopt en in overeenstemming met de gepresenteerde documenten en met het gekozen onderwerp
- Een voldoende hoeveelheid tekst - maar niet te veel
- De illustraties mogen de pagina niet overweldigen. De volledige of gedeeltelijke kopieën (of scans) van een document moeten ten minste 25% kleiner zijn dan de originele grootte, met uitzondering van de kopieën (of scans) van postzegels die op normale grootte mogen worden gereproduceerd.
- Een nette montage

4.6.3 Andere factoren

- Het overlappen van poststukken is toegestaan, maar het verdoezelen van belangrijke elementen moet vermeden worden
- Er worden geen voordelen of nadelen toegekend op basis van of de tekst met de hand geschreven, getypt of met de computer afgedrukt is.
- Felgekleurd papier moet vermeden worden.
- Het is raadzaam om lange enveloppen niet schuin te bevestigen.

5. Slotbepalingen

Deze speciale richtlijnen voor de beoordeling van luchtpostverzamelingen zijn goedgekeurd door de FIP commissie aërofilatelie in Bangkok op 1 december 2018 en door het bureau in Buenos Aires op 28 augustus 2019.

Ze werden geratificeerd door het FIP Congres in Indonesië op 9 augustus 2022. Ze zijn van toepassing vanaf die datum.

In geval van discrepanties in de vertaling, is de Engelse tekst bepalend.